

บทรายการวิทยุฟันทอล์ค
ออกอากาศ วันจันทร์ที่ 3 มิถุนายน 2562
เรื่อง โรคโจเกรน (โรคปากแห้ง ตาแห้ง และการดูแลทางทันตกรรม)
ผู้ดำเนินรายการ นางสาวไพลิน พิชา
ผู้เรียบเรียงบทความ อาจารย์ ดร.จันทร์ทิภา จนศรี

ผู้ดำเนินรายการ

สวัสดีค่ะ ขอต้อนรับคุณผู้ฟังเข้าสู่รายการฟันทอล์ค ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยรัตนนคร คลื่นความถี่ FM 107.25 MHz. พบกับดิฉันไพลิน พิชา รับหน้าที่เป็นผู้ดำเนินรายการในวันนี้ค่ะ พบกันเป็นประจำทุกวันจันทร์เวลาประมาณ 18.30-19.00 น. โดยนำความรู้ทางทันตสุขภาพที่เป็นประโยชน์มาพูดคุยกัน เพื่อให้ประชาชนมีสุขภาพช่องปากที่ดี มีความรู้เบื้องต้นที่จะดูแลช่องปากของตัวเอง ซึ่งอาจารย์ ดร.จันทร์ทิภา จนศรี อาจารย์ประจำภาควิชาชีววิทยาช่องปาก ได้เล็งเห็นความสำคัญเกี่ยวกับโรคที่มีผลต่อสุขภาพช่องปาก จึงนำบทความทางวิชาการจากข่าวสารทันตแพทย์ เรื่อง โรคโจเกรน : โรคปากแห้ง ตาแห้ง และการดูแลทางทันตกรรม มาฝากรายการฟันทอล์คของเรา เพื่อให้ประชาชนที่รับฟังรายการได้รับความรู้กันค่ะ ส่วนรายละเอียดเป็นเช่นไร ติดตามได้ในช่วงหน้า หลังจากรับฟังเพลงนี้ค่ะ

เพลง

ผู้ดำเนินรายการ

โรคโจเกรนเป็นอย่างไร เป็นโรคทางระบบที่พบการอักเสบอย่างเรื้อรังของต่อมมีท่อ โดยเฉพาะต่อมน้ำตาและต่อมน้ำลาย ส่งผลให้เกิดอาการตาแห้ง และ ปากแห้ง สาเหตุการเกิดโรคยังไม่ทราบแน่ชัด แต่เชื่อว่าเกี่ยวข้องกับความผิดปกติของระบบภูมิคุ้มกันของร่างกาย โรคโจเกรน สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 แบบ ได้แก่ primary Sjogren's syndrome ซึ่งในกรณีแรกนี้จะไม่มีการ ของโรคของเนื้อเยื่อเกี่ยวพันร่วมด้วย จะพบอาการปากแห้งและตาแห้งจากการสูญเสียการทำงานของต่อมน้ำลายและต่อมน้ำตาและอีกแบบหนึ่งได้แก่ secondary Sjogren's syndrome จะพบว่ามีอาการปากแห้ง ตาแห้ง ร่วมกับ โรคของเนื้อเยื่อเกี่ยวพันอื่นๆ เช่น โรครูมาตอยด์ และโรคไข้อิ

โรคนี้พบได้มากในผู้หญิง อายุ 50-60 ปี แต่ก็สามารถ พบในวัยรุ่นและคนที่อายุยังไม่มาก รวมทั้งพบในผู้ชายได้เช่นกัน ในประเทศไทยยังไม่เคยมีการสำรวจหาอุบัติการณ์ของกลุ่มอาการนี้ในประชากรทั่วไปโดยตรง ในผู้สูงอายุและคนที่มีความผิดปกติของระบบภูมิคุ้มกันของร่างกายอยู่เดิมจะมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคโจเกรนได้เพิ่มมากขึ้น

ลักษณะทางคลินิก

ลักษณะเด่นทางคลินิกของโรคโจเกรน คืออาการตาแห้งและปากแห้ง แต่อาจพบที่บริเวณเยื่ออื่นๆ ได้แก่ จมูก กล้องเสียง ทางเดินอาหารและช่องคลอด อาการตาแห้งอาจส่งผลให้ผู้ป่วยมองภาพไม่ชัด ส่วนในช่องปากนั้น การที่มีน้ำลายน้อยและปากแห้ง อาจส่งผลให้เกิดอาการแทรกซ้อน เช่น นี้น้ำลาย ต่อม้ำลายโต ฟันผุ โรคเหงือกและปริทันต์อักเสบ รวมทั้งสามารถพบการติดเชื้อของเนื้อเยื่ออ่อน เช่น เชื้อราในช่องปาก และอักเสบบริเวณมุมปาก ผู้ป่วยมักจะมีความรู้สึกไม่สบายในช่องปาก และมีอาการแสบในช่องปากได้ บางครั้งอาจพบว่ามีกลิ่นลำปาก

สำหรับอาการทางระบบ ที่สามารถพบในโรคโจเกรน ได้แก่ อาการผิวแห้ง อ่อนเพลีย มีไข้ต่ำๆ ท้องผูก ปวดเมื่อยกล้ามเนื้อและเจ็บตามข้อ นอกจากนั้นอาจจะพบสภาวะอื่นๆ ได้แก่ การอักเสบของหลอดเลือดขนาดเล็ก ปรากฏการณ์เรเนาด์ อาการเกี่ยวกับปอด ไตอักเสบ เส้นประสาทอักเสบ ภาวะต่อมไทรอยด์ทำงานเกิน และลิ้มโฟมา

ช่วงนี้พักกันสักครู่ ช่วงหน้ากลับมาพูดคุยเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพช่องปาก และคำแนะนำสำหรับผู้ป่วยโรคโจเกรนค่ะ

เพลง

ผู้ดำเนินรายการ

กลับมาพูดคุยกันต่อ สำหรับการดูแลในช่องปาก และการให้คำแนะนำผู้ป่วยโรคใจเกิน

การดูแลในช่องปากและการให้คำแนะนำ

ผู้ป่วยโรคใจเกิน ควรได้รับการตรวจทั้งภายนอกช่อง ปากและภายในช่องปากเป็นประจำ โดยมีวัตถุประสงค์คือลด อาการที่มีรวมทั้งป้องกันภาวะแทรกซ้อนที่จะเกิดขึ้น การกระตุ้น น้ำลายและใช้ผลิตภัณฑ์ทดแทน (saliva substitutes) ต่างๆ เช่น น้ำลายเทียมและเจลใช้ในช่องปากจึงถูกนำมาใช้ โดยมีผลิตภัณฑ์ ทดแทนจำหน่าย หลายยี่ห้อ ส่วนมากวางขายแต่ใน ต่างประเทศ จึงอาจหาซื้อได้ยาก แต่ทันตแพทย์สามารถแนะนำให้ ผู้ป่วยจิบน้ำ บ่อยๆ เพื่อเพิ่มความชุ่มชื้นในช่องปากได้อีกทางหนึ่ง ในกรณีที่พบการบวมของต่อมน้ำลายพาโรติดและต่อมน้ำลายสับ แมนดิบูลาร์ การประคบด้วยความร้อนและการนวดในบริเวณนั้น อาจช่วยเพิ่มปริมาณน้ำลาย ที่ไหลผ่านเข้าสู่ท่อ ของ ต่อมน้ำลายได้

ฟันผุนั้นพบได้บ่อยในผู้ที่มีอาการปากแห้ง ดังนั้น ผู้ป่วยควรไปพบทันตแพทย์ควรจัดการแก้ไขวัสดุที่ไม่ดีและกำจัด บริเวณที่เป็นแหล่งสะสมของคราบจุลินทรีย์ได้ ควรแนะนำการดูแลสุขภาพช่องปาก และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยลด การบริโภคอาหารที่มีน้ำตาลสูง นอกจากนี้ยังแนะนำให้ป้องกันฟันผุในผู้ป่วยโรคใจเกินที่มีอาการปากแห้ง ดังนี้

1) การให้ฟลูออไรด์เฉพาะที่ ควรใช้ในผู้ป่วยทุกราย

2) ถึงแม้ว่าไม่มีการศึกษาที่เชื่อมโยงถึงการที่มีน้ำลายกับการป้องกันฟันผุ แต่เป็นที่ยอมรับกันว่าปริมาณ น้ำลายที่เพิ่มมากขึ้นอาจจะมีส่วนในการลดอุบัติการณ์การเกิดฟันผุได้ ดังนั้นอาจพิจารณาเพิ่มปริมาณน้ำลายด้วย วิธีการต่างๆ เช่น การเคี้ยวกระตุ้นน้ำลายด้วย หมากฝรั่งที่ไม่มีน้ำตาล การใช้ยากระตุ้นน้ำลาย

3) สำหรับการใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีฤทธิ์ต่อต้านเชื้อต่างๆ อาจพิจารณาใช้ในผู้ป่วยโรคใจเกินที่มีความเสี่ยงสูงต่อ การเกิดฟันผุที่รากฟัน

4) การใช้ผลิตภัณฑ์กลุ่มที่ไม่ใช่ฟลูออไรด์แต่ช่วยคืนกลับของแร่ธาตุที่ผิว อาจพิจารณาเป็นผลิตภัณฑ์ที่ให้ร่วม ในการจัดการกับโรคฟันผุในผู้ป่วยโรคใจเกินได้

นอกจากนั้นการติดเชื้อราในช่องปากสามารถพบได้บ่อยในผู้ป่วยกลุ่มนี้ และมีโอกาสกลับเป็นซ้ำได้ ในกรณีนี้ ทันตแพทย์จะจ่ายยาต้านเชื้อราเฉพาะที่ให้ค่ะ

ช่วงนี้ฟังเพลงเพราะๆจากทางรายการก่อน ช่วงหน้ากลับมาพูดคุยกันต่อค่ะ

เพลง

ผู้ดำเนินรายการ

คุณผู้ฟังอยู่กับรายการฟันทอล์ค ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงมหาวิทยาลัยนเรศวรอยู่นะคะ ช่วงสุดท้ายของ รายการกันแล้ว ขอสรุปเนื้อหาที่นำมาพูดคุยกันนะคะ คือ ทันตแพทย์มีบทบาทสำคัญในการช่วยวินิจฉัยผู้ป่วยโรคใจเกิน ได้ตั้งแต่เริ่มต้น รวมทั้งสามารถช่วยแนะนำดูแลอาการที่เกิดขึ้นในช่องปากของผู้ป่วยได้ การวินิจฉัยได้ตั้งแต่เริ่มต้นจะ ส่งผลดีต่อการป้องกัน การดูแลผู้ป่วย โดยสำหรับผู้ป่วยโรคใจเกินควรมีการวางแผนการ Recall ผู้ป่วยเพื่อกลับมา ตรวจดูในช่องปากอย่างเป็นประจำ

หากคุณผู้ฟังรับฟังรายการของเราแล้วมีปัญหาสุขภาพช่องปาก สามารถติดต่อเข้ารับบริการทางทันตกรรม สามารถโทรศัพท์เข้ามาสอบถาม หรือนัดหมายได้ที่หมายเลขโทรศัพท์ 055-966-866 และ 055-967-453 สำหรับในเวลา ราชการ ส่วนนอกเวลาราชการโทรศัพท์เข้ามาสอบถามได้ที่หมายเลข 055-967-481 ทางโรงพยาบาลทันตกรรม มีทันต แพทย์ผู้เชี่ยวชาญพร้อมให้คำปรึกษา และคำแนะนำค่ะ

ตอนนี้เวลาของทางรายการหมดลงแล้ว คุณผู้ฟังสามารถติดตามข้อมูลข่าวสาร และสาระความรู้ ผ่านทาง เฟสบุ๊ค โรงพยาบาลทันตกรรม คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวรนะคะ สำหรับวันนี้สวัสดีค่ะ

